

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov
EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mária Filipová

VOĽNE ŽIJÚCE ZVIERATÁ V ZIME

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova
11, 850 01 Bratislava

Autor UZ: Mgr. Mária Filipová

Kontakt na autora UZ: ZŠ, Ing. O. Kožucha 11, Spišská Nová Ves,
sekretariat.zskozuchasnv@gmail.com

Názov: Voľne žijúce zvieratá v zime

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Daniela Vyšňová

ISBN 978-80-565-0540-3

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Úvod

Jednou z vhodných didaktických pomôcok je pracovný list. Kreatívny učiteľ, či vychovávateľ si pracovný list vie vytvoriť pomocou počítača a počítačovej grafiky podľa vlastného zvaženia.

Voľne žijúce zvieratá v zime sú pokračovaním súboru pracovných listov *Zvieratá žijúce v našom prostredí*. Týmto pracovnými listami autorka nadviazala na zvieratá v zime a starostlivosť o ne. Autorka v pracovných listoch použila vlastné kreslené obrázky zvierat, ktoré zobrazujú reálnu podobu. Pracovné listy je možné využiť aj prostredníctvom IKT.

Žiak pri realizácii práce s vytvorenými pracovnými listami môže okrem plnenia základných úloh iniciatívne dotvárať tu použité výtvarné prvky. Okrem poznávacej úlohy, ktorú zabezpečuje obrázok a ilustrácia, môže tento výtvarný prvok vychovávať žiaka aj k hodnoteniu výtvarného prejavu daného ilustrátora, či grafika.

Takýmto spôsobom nepriamo podnecujeme žiakov pre vlastné výtvarné sebavyjadrenie prostredníctvom nami navrhnutých pracovných listov. Okrem hodnotiacej zložky je zastúpená aj kreatívna zložka, pri ktorej žiaci aktívne pracujú a tvorivým spôsobom uplatňujú svoju vlastnú iniciatívu, fantáziu a kreativitu.

Voľne žijúce zvieratá v zime

Vyfarbi tie zvieratá, o ktoré nie je potrebné sa v zime starať.

O zvieratá v zime sa stará učiteľ, hájnik, murár, poľovník, lekár, horár, elektrikár, tesár, veterinár.

Správne slová podčiarkni.

Napiš, ako môžeme pomôcť zvieratá prežiť tuhú zimu.

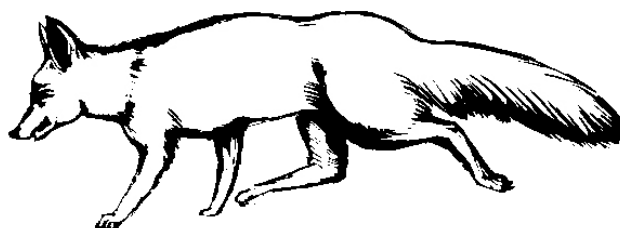
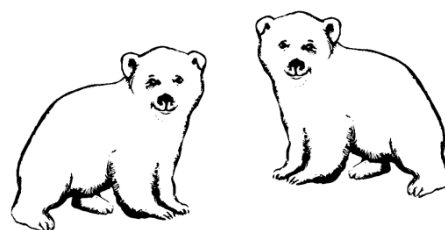
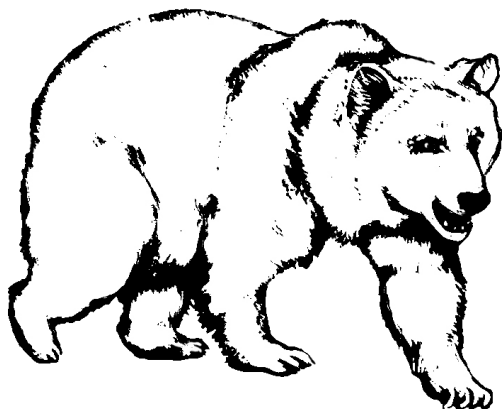
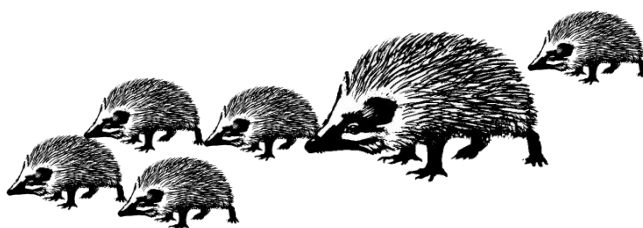
V zime príroda oddychuje

Napadne sneh, je chladno.

Človek počas zimy oddychuje, chodí sa lyžovať alebo sánkovať. Vychutnáva si teplo svojho domova. Vieme, že aj zvieratá sa ukladajú na zimný spánok. Vieš, ktoré sú to zvieratá? Zakrúžkuj správne slová.

svišť, jeleň, zajac, medveď, líška, kamzík, srna, jež, vlk, rys, daniel, divá sviňa

Vyfarbi to zviera, ktoré sem logicky nepatrí.

Potrava, s ktorou prikrmujeme v zime zver

Vieš akou potravou sa v zime prikrmuje zver? Pomôže ti osemšmerovka.

A	R	M	Ľ	K	O	H	S	A	T
M	Ž	B	S	O	Ľ	F	C	J	E
Ť	A	A	X	D	B	I	M	C	S
Ó	K	P	L	R	R	D	V	V	Š
P	Ď	F	M	U	Y	E	Ó	O	R
Z	Y	Í	K	M	D	A	K	Y	U
N	C	U	Y	B	S	E	N	O	K
U	K	M	F	Ž	Ľ	O	P	É	X

Po stopách lesných zvierat

Vedel/a by si podľa stopy na snehu určiť o aké zviera ide? Spoj čiarou slovo s obrázkom.

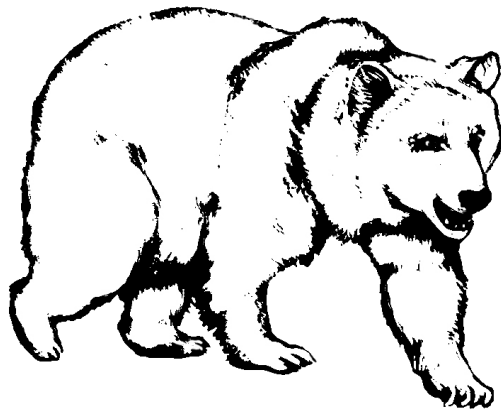
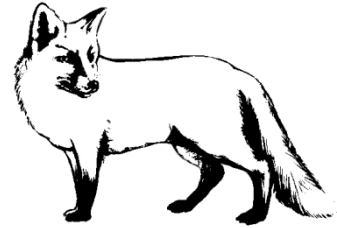

Medved'
Líška
Jeleň
Vlk

Komu patrí nepriradený obrázok? _____

Čítanie s porozumením

Pozorne si prečítaj Rozprávku z lesa. Aké zviera chýba na obrázku? Dokresli ho, zvieratá si vyfarbi a priradiť k nim vlastnosti z textu, ktoré ich vystihujú.

Rozprávka z lesa

V jednom lese si nažívali zvieratká ako jedna rodina. Žil tam macko Brum – Brum, líštička Kmotrička, vlčko Tlčko, veverička Hryzka a ježko Jožko.

Ježko Jožko z nich bol najmenší, no zato najmúdrejší. Každému vedel poradiť, ale i pokarhať, keď sa nedajbože zvieratká medzi sebou pobili. Všetci ho počúvali a poslúchali.

Keď nastala jeseň, zavolať si ježko Jožko všetky zvieratká na čistinku v lese a takto im hovorí: „Počúvajte, zvieratká, nastala jeseň a čochvíľa bude zima. Treba sa na ňu dobre pripraviť. Musíme si opraviť domčeky, brlôžky a nazbierať si veľa potravy.

Tak sa aj stalo. Zvieratká usilovne pracovali, zbierali lesné plodiny, oriešky, hríbiky a každý to, čo mal rád. Komôrky sa plnili všelijakými dobrotami, domčeky boli opravené a do brlôžtekov si nanosili seno, aby sa im cez zimu mäkkúčko spalo.

Všetci pracovali, okrem veveričky Hryzky. Tá sa im len posmievala, či sa im chce pracovať a zháňať potravu. Vraj, jej sa nechce, radšej sa bude hrať a skákať zo stromu na strom. Ježko Jožko jej hovorí: „Veverička Hryzka, v zime zamrzneš a budeš hladná“.

Tá sa mu však vysmiala, vraj má kožuštek teplý a keď bude hladná, vyjde na strom, utrhne si šišku a zje ju.

Nastala zima, všetky zvieratká boli v teplučkých domčekoch a brlôžkoch, len veвериčka sa túlila v studenom a mokrom domčeku. Triasla sa od zimy a bola aj hladná. Vyšla si na strom, odtrhla si šišku a chcela ju zjesť. Lenže šiška bola zamrznutá ako cencúl. Skoro si vylomila zúbky. Vedela, že je zle. Rozmýšľala, čo bude robiť. Napadlo jej, že pôjde poprosiť ježka Jožka, aby ju zachránil od zimy a hladu. Zaklopala mu na dvierka. Ježko si pretrie očka a zavola: „Kto ma budí zo zimného spánku?“

„To som ja, veвериčka Hryzka. Prosím ťa, pusti ma dnu, som premrznutá a hladná.“ Ježko Jožko ako dobrý kamarát ju vpustil dnu, dal sa jej najesť a ukázal jej teplé miestečko, kde bude spať. Prespali zimu a nastala jar. Príroda sa začala prebúdzat'. Slniečko svietilo, vtáčiky spievali a zvieratká vyšli zo svojich brlôžkov.

Vyskočila aj veвериčka Hryzka a hneď bežala k svojmu domčeku. Ten bol mokrý a zničený. Nechala ho vysušiť na slniečku a začala ho opravovat'. Cez leto si nanosila toľko potraviny, že nemala ju len na jednu zimu, ale aj na tri. Pochopila, že lenivosť sa nikdy nevypláca a bez práce nie sú koláče.

Od tých čias bola veвериčka najusilovnejšia zo všetkých zvieratiek a počúvala dobré rady ježka Jožka.

Ako sa volali zvieratá z rozprávky?

Aký bol ježko Jožko?

Ako sa nachystali zvieratá na zimu?

Bola veвериčka Hryzka so sebou spokojná?

Vyhľadaj a dokonči vetu, v ktorej veвериčka Hryzka pochopila, že _____

Zimné porozhadzované slová

Vety napíš správne a šípkami ich prirad' k obrázku zvierat'a, ktoré sa vo vete spomína.

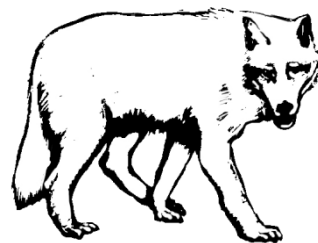
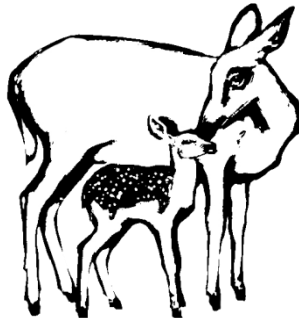
Obrázok zvierat'a dokresli tak, aby vystihoval vetu.

lístie ježka. Mäkké zahreje

vyrobil Horár pre krmidlo. Srnky

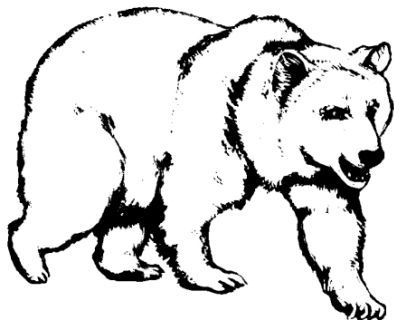
srst' v hreje Hustá vlka. zime

prespí v Medved' brlohu. zimu

Vedel/a si?

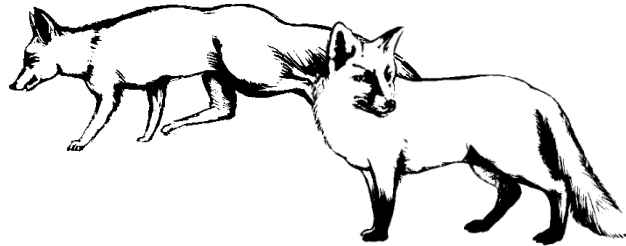
Chceš sa dozvedieť niečo zaujímavé. Pri dopĺňovaní vynechaných slov ti pomôžu slovné spojenia v zátvorke.

_____ je najväčšia _____, kráľ našich lesov. Žije samotársky v tichých a ťažko prístupných miestach, kde je dostatok vody a lesných plodov. Vie sa dobre šplhať po stromoch. Veľmi dobre má vyvinutý sluch a čuch. Človeka alebo zviera dokáže _____. Na druhej strane nemá až taký _____ ako iné šelmy a nehybné predmety rozozná iba na menšiu vzdialenosť. Pohybuje naraz obidvoma nohami z jednej strany a preto má _____. Na rozdiel od iných šeliem medvede nemajú vyvinutú takmer žiadnu _____ a jej výraz sa nemení. Kvôli tomu je ťažké zistiť či je pokojný, alebo sa chystá zaútočiť. Aj keď vyzerá ťarbavo, na krátku vzdialenosť dokáže vyvinúť _____ a ani najrýchlejší bežec mu neutečie. S príchodom zimy, keď začne padať prvý sneh, sa medveď utiahne do svojho brloha, ktorý preňho nie je problém pripraviť. Postačia mu mladé smrečiny, zvalený strom, skalný previs. Do brlohu _____ a dáva si pozor, aby zanechal po sebe čo najmenej stôp. Po napadnutí snehu je potom dôkladne utajený a ukladá sa na zimný spánok. Nie je to ale pravý spánok. Je to vlastne _____, z ktorej sa občas preberie a poprechádza sa okolo svojho brloha. Jeho telesná hmotnosť môže počas zimy _____. Na jar vychádza zo svojho zimného brloha vychudnutý a vyhladnutý a prvým jeho počínom je, že sa ide napíť vody. Hľadá si akúkoľvek potravu, či už rastlinnú (pasie sa na šťavnatej tráve, obžiera mladé výhonky stromov) alebo živočíšnu v podobe _____. Orientuje sa čuchom. Neskôr sa zloženie potravy medveďa vylepšuje a výrazne sa zlepší aj jeho kondícia.

(mimiku tváre, uhynutej zveri, európska šelma, poklesnúť až o 20 %, Medveď hnedý dobrý zrak, zavetrit' aj na 5 km, kolísavú chôdzu, polospánok, veľkú rýchlosť, vchádza zadkom)

Prečítaj si krátky text a dokresli obrázok, kde najčastejšie môžeme vidieť líšku. V texte podčiarkni tú vetu, ktorá je pre teba zaujímavá a zdôvodni prečo.

Líška hrdzavá patrí k typickým obyvateľom našich polí. Líška je mäsožravcom, no v prípade núdze nepohrdne ani hmyzom, zdochlinami či ovocím. Líška žije takmer výlučne nočným životom. Zvislými štrbinami svojich žltých očí vidí dobre aj v tme, predovšetkým za súmraku a za úsvitu. Keď prší zostáva doma, lebo neznáša mokro. Je stelesneným preľkanosti a svoj príbytok pod zemou si vytvára ako hrad s niekoľkými východmi. Ak jej niekto zablokuje jeden východ, vyjde druhým. V zimnom období, kedy ostatné zvieratá spia alebo ťažko prežívajú zimu u líšky dochádza k rozmnožovaniu. Mláďatá sa rodia na jar.

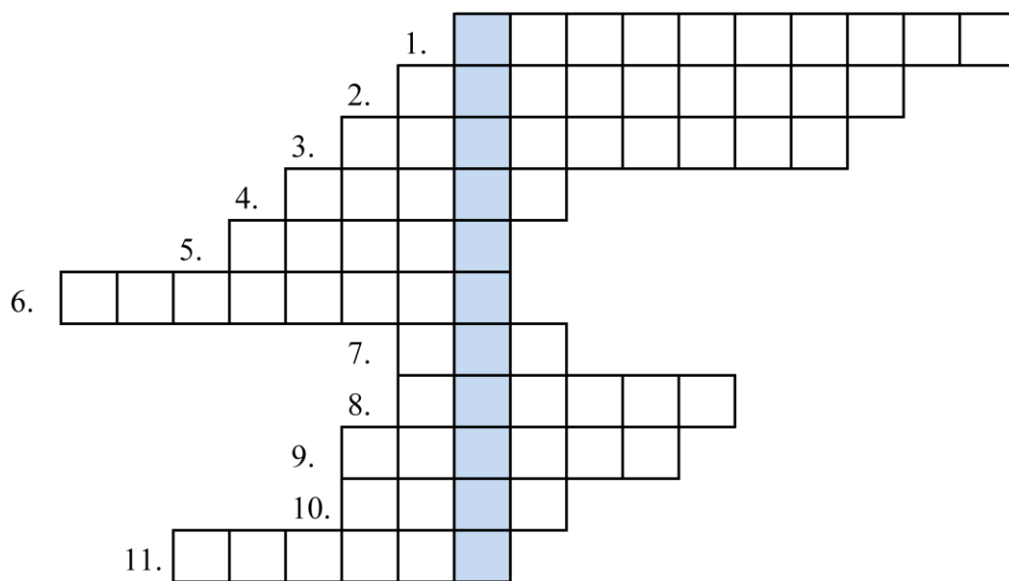

Vyhľadaj si zaujímavé informácie z dostupných zdroj o ježovi a podel' sa s nimi so spolužiakmi.

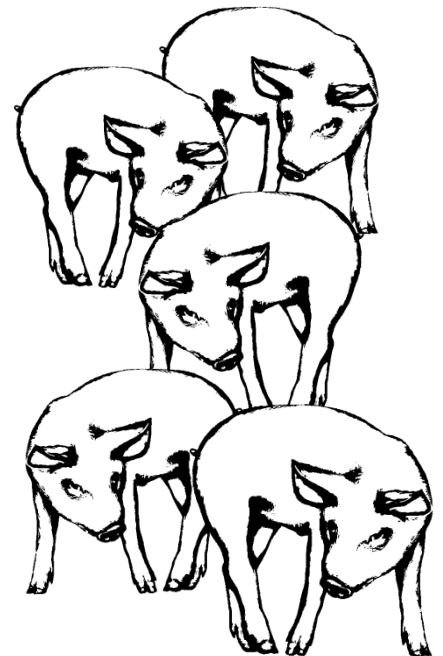
V našich lesoch žije aj _____ .

Je spoločenský živočích, žije v stádach s ostatnými _____. Malé _____ sa rodia začiatkom marca, sú pásikavé a veľmi rady sa hrajú. Mama ich vedie, ochraňuje a napadne hocikoho, kto by im chcel ublížiť. Má vynikajúci čuch, rovnako dobre zacíti prichádzajúceho človeka, ako aj podzemné huby.

Ak nevieš o aké zviera ide, pomôže ti tajníčka.

1. Čím sa živý jež?
2. Ježa chránia pred nepriateľom
3. Je ukrytá v bútl'avých stromoch.
4. Zajac poľný obýva naše
5. Má dlhý, huňatý, krásny chvost.
6. Stará sa o lesné zvieratá.
7. Žije vo svorkách.
8. Rada navštevuje kurníky.
9. Má štíhle nohy.
10. Vlk je

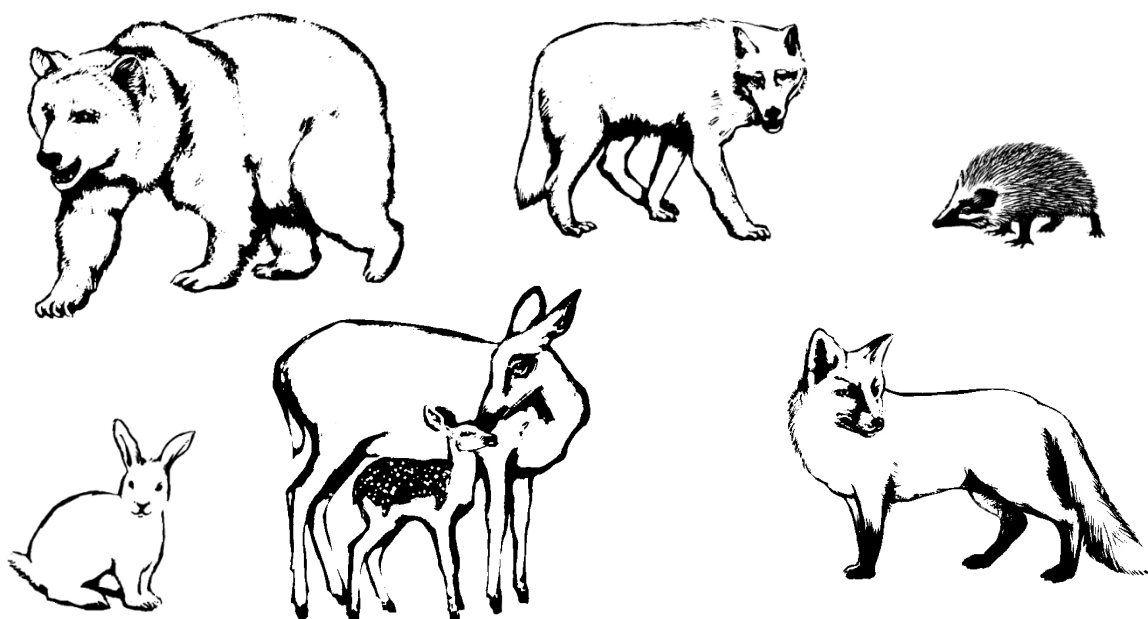
Vieš ako vyzerajú malé _____ . Dokresli im pásiky a mamu.

Potvrď alebo vyvráť tvrdenie

O lesné zvieratá v zime sa stará veterinár.	Áno	Nie
Medveď hnedý v zime loví vysokú zver.	Áno	Nie
Jež a medveď sa ukladajú na zimný spánok.	Áno	Nie
Medzi vysokú zver patrí jeleň a jelenica.	Áno	Nie
Srny prikrmujeme chlebom a soľou.	Áno	Nie
Medveď v zime spí polospánkom.	Áno	Nie
Vlci prezimujú zimu v brlohu.	Áno	Nie
V lese sa ľudia majú správať slušne, neplašiť lesnú zver.	Áno	Nie
Líška v zime neloví.	Áno	Nie
Jež je všežravec, kŕmi sa predovšetkým hmyzom.	Áno	Nie

Lesné zvieratá sa s tebou lúčia.

**Niektoré sa idú uložiť na zimný spánok, niektoré dokážu prezimovať bez našej pomoci,
o niektoré sa postarajú ľudia.**

DOVIDENIA

Záver

Výchova žiakov k výtvarnému umeniu a k hodnoteniu umeleckého diela nemusí prebiehať len na samotných hodinách výtvarnej výchovy, ale aj na iných predmetoch, či v záujmových útvaroch. Pri práci s vytvorenými pracovnými listami žiak využíva nielen svoje vedomosti z oblasti prírodovedy a biológie, ale zapája do riešenia úloh aj svoje výtvarné sebavyjadrenie, cítenie a hodnotenie daného výtvarného prvku.

Pri tvorbe vlastných pracovných listov sme sa zameriavali na pestrosť a rozmanitosť úloh, stručnosť zadání a najmä na reálne obrazové znázornenie zvierat i celkovú grafickú stránku pracovných listov. Navrhnuté pracovné listy boli zostavené s cieľom spojiť nielen prírodovedné učivo s možnosťou výtvarného prejavu žiakov a ich výtvarného cítenia, ale aj možnosť „iného“ a inovatívnejšieho spracovanie pracovných listov zameraných na prírodu a zvieratá žijúce v našom prostredí.

Veríme, že vytvorené pracovné listy pomôže vychovávateľovi, či učiteľovi s upevňovaním učiva, ale rovnako pomôže naučiť žiaka estetickému a výtvarnému hodnoteniu obrazového prvku. Takto vytvorená učebná pomôcka môže žiakov motivovať k precíznejšej, tvorivejšej, ako aj zábavnejšej práci a motivuje iných tvorivých pedagógov k tvorbe vlastných pracovných listov, pričom pri ich metodickom, ako aj tvorivom procese využijú prepájanie umeleckého aspektu s prírodovedným, prípadne s aspektom logickým, či lingvistickým.

Použité internetové zdroje

1. https://www.google.sk/search?q=medvedia+stopa&es_sm=93&tbm=isch&imgil=bAN_N_o_5Wk31SM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn1.gstatic.com
2. https://www.google.sk/search?q=rozpr%C3%A1vky+z+lesa&oq=rozpr%C3%A1vky+z+lesa&aqs=chrome..69i57j0l5.5245j0j8&sourceid=chrome&es_sm=93&ie=UTF-8